

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4454/2019
03.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа Милослав Ђурчок, адвокат из ..., против тужених Земљорадничка задруга „Торда“ из Торде, коју заступа пуномоћник Драган Паскаш, адвокат из ... и Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4787/18 од 31.01.2019. године, у седници одржаној дана 03.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 4787/18 од 31.01.2019. године тако што СЕ ОДБИЈА као неоснована жалба тужене Републике Србије и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Основног суда у Зрењанину П 1217/2017 од 16.05.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде да тужиоцу АА из ... на име трошкова ревизијског поступка исплати 15.800,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П 1217/2017 од 16.05.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилац стекао право својине на к.п. ... њива III класе „...“ од 57а 87м2 уписане у ЛН ... КО ..., власника 33 „Торда“ из Торде, као и к.п. ... њива IV класе „...“ од 99а 08м2 уписане у ЛН ... КО ..., носиоца права коришћења Министарства пољопривреде и шумарства, и то по правном основу уговора о трампи од 20.08.1984. године закљученог између правног претходника тужиоца ББ и „Бегеј - Житиште“ ООУР „Обрен Јањушевић“ Честерег, ЈУР „4. Октобар“ Банатски Двор, као и на основу савесног и законитог одржаја, те су обавезани тужени да трпе да се наведене парцеле укњиже као својина тужиоца а на њиховим парцелама наведеним у изреци по правном наслову ове пресуде. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4787/18 од 31.01.2019. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је преиначена у односу на тужену

Републику Србију тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужилац стекао право својине на к.п. ... њива IV класе „...“ од 99а 08м2 уписане у ЛН ... КО ..., носиоца права коришћења Министарства пољопривреде и шумарства, и то по правном основу уговора о трампи од 20.08.1984. године закљученог између правног претходника тужиоца ББ и „Бегеј - Житиште“ ООУР „ Обрен Јањушевић“ Честерег, ЈУР „4. Октобар“ Банатски Двор, као и на основу савесног и законитог одржаја, да се обавезе тужена да трпи да се наведена парцела укњижи као својина тужиоца, док је тужилац обавезан да туженој Републици Србији накнади трошкове парничног поступка од 6.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој Републици Србији накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 87/18), ревизијски суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗКП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању у првостепеном поступку старачко домаћинство ВВ из ... је због старости своје парцеле к.п. .../..., .../... и .../... отуђило у корист Пољопривредне организације Бегеј житиште ООУР 4. октобар из Банатског Двора са намером да им исти на конто примљених парцела плаћа пољопривредну пензију, о чему је сачињен писмени уговор о откупу. Парцеле је користила наведена задруга, а како уговор никада није био презентован катастру, као формална власница ВВ1 је са тим парцелама ушла у комасацију КО ..., те је 1982. године уместо унетих парцела к.п. .../..., к.п. .../..., к.п. .../... КО ... добила парцеле и то к.п. ... и к.п. ... КО Отац тужиоца, сада покојни ББ, је 20.08.1984. године закључио уговор о трампи са Бегеј Житиште ООУР Обрен Јањушевић којим је стекао право власништва на парцелама к.п. ... КО и к.п. ... КО Ни један од уговора није спроведен кроз јавне евиденције, а парцеле се воде на тужене и то парцела ... КО уписана у ЛН ... КО ... као задружна својина тужене задруге, а парцела к.п. ... као јавна својина Републике Србије уписана у ЛН ... КО Тужилац је у мирном поседу као и његов претходник парцела које су предмет ове парнице више од 30 година, јер је отац тужиоца без проблема обрађивао ту земљу почев од 1984. године, а након његове смрти несметано је користи тужилац. Тужена ЗЗ „Торда“ је признала тужбени захтев у делу у ком се односи на к.п.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да су у конкретном случају испуњени услови за стицање својине тужиоца у односу на к.п. ... КО ... на основу вандредног одржаја применом члана 28 став 4 Закона о основама својинскоправних односа - ЗОСПО, јер су тужилац и његов правни претходник од 1984. године непрекидно у савесном поседу предметне некретности које су све време несметано користили. Другостепени суд је заузео супротно становиште првостепеном суду налазећи да државина тужиоца није савесна у смислу члана 72. став 2. ЗОСПО, будући да к.п. ... КО ... у време закључења уговора о трампи није била у власништву Бегеј Житиште, већ ВВ1 која је као формални власних претходно отуђених парцела,

предметне парцеле добила 1982. године у поступку комасације и да је тужилац морао бити упознат са начином на који је његов правни претходник стекао својину на предметној непокретности, због чега је у односу на тужену Републику Србију преиначио пресуду и одлучио одбијањем тужбеног захтева.

Ревизијом се основано указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је одлучио преиначењем првостепене пресуде уз одбијање тужбеног захтева у односу на тужену Републику Србију.

Према члану 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа- ЗОСПО, прописано је да савестан држалац непокретне ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Према члану 72. Закона о основама својинскоправних односа државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова (став 2.), при чему се савесност државине претпоставља (став 3). Наследник постаје држалац у тренутку отварања наслеђа, без обзира на то када је стекао фактичку власт на ствари (члан 73.).

Дакле, одржај, као основ за стицање права својине у смислу члана 28. ЗОСПО подразумева да власник не врши својинско право на ствари коју држалац користи неометано и непрекидно током одређеног законом прописаног рока и то савесно у уверењу да је он њен власник. Нужни услов за стицање права својине ванредним одржајем је савесност државине. У смислу правила о ванредном одржају из члана 28. став 4. ЗОСПО, савестан је држалац који непокретност држи у уверењу да је њен власник, а несметани посед у трајању од више од 20 година доказује оправданост таквог уверења. Несавесна државина не може никада, па ни протеком времена да доведе до стицања права својине. Истовремено, супротно наводима ревизије, несавесност држаоца као препрека за стицање својине одржајем не може се извести из саме околности да је у јавним књигама као власник непокретности уписано друго (правно или физичко) лице. За савесност је битно да ли је ли је држалац знао или је према околностима случаја могао знати да предметна непокретност није у његовој својини, као и да иста није била у својини његовог правног претходника. Могућност сазнања у директној је вези са понашањем власника и његових правних претходника, односно да ли је власник (и његов правни претходник) на било који начин вршио своје право својине на предметној непокретности у току времена потребног за одржај, односно да ли је у датом периоду вршио фактичку власт, без обзира на стање у катастру.

При том, чланом 30. ст. 1. и 2. истог закона прописано је да време потребно за одржај почиње тећи оног дана када је држалац ступио у државину ствари, а завршава се истеком последњег дана времена потребног за одржај. У време потребно за одржај урачунава се и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар као савесни и законити држаоци, односно као савесни држаоци.

Имајући у виду све до сада наведено, основано се ревизијом указује да је погрешан став другостепеног суда да тужилац није савестан у одржају будући да је изведеним доказима поуздано утврђено да су тужилац и његов правни претходник у непрекидној и несметаној државини предметне парцеле дуже од 20 година односно од 1984. године на основу закљученог уговора о трампи и да их нико у томе није омео. Из наведених чињеница, произлази да су правни претходник тужиоца и тужилац наведену парцелу држали у уверењу да је њихова све време њеног трајања, па њихова државина

у трајању дужем од 20 година има квалитет савесности (без обзира на извршене уписе у јавним евиденцијама о власништву како у моменту закључења уговора о трампи тако и касније) и води стицању својине одржајем у смислу члана 28. став 4. ЗОСПО.

Како се према ЗОСПО право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем (члан 20.), а у конкретном је утврђено да су испуњени услови за стицање својине тужиоца по основу вандредног одржаја (члан 28. став 4.), испуњеност услова за стицање својине на истој непокретности по основу редовног одржаја, за који је осим савесне државине од 10 година потребна и законитост државине, као и по основу правног посла (уговора о трампи), без утицаја су на другачији исход ове правне ствари.

Из наведених разлога, применом члана 416 став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му, применом члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су досуђени у висини од 12.000,00 динара за састав ревизије од стране адвоката на основу Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12, 99/20)) и трошкове судских такси на ревизију од 3.800,00 динара.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић